

De Bijloke

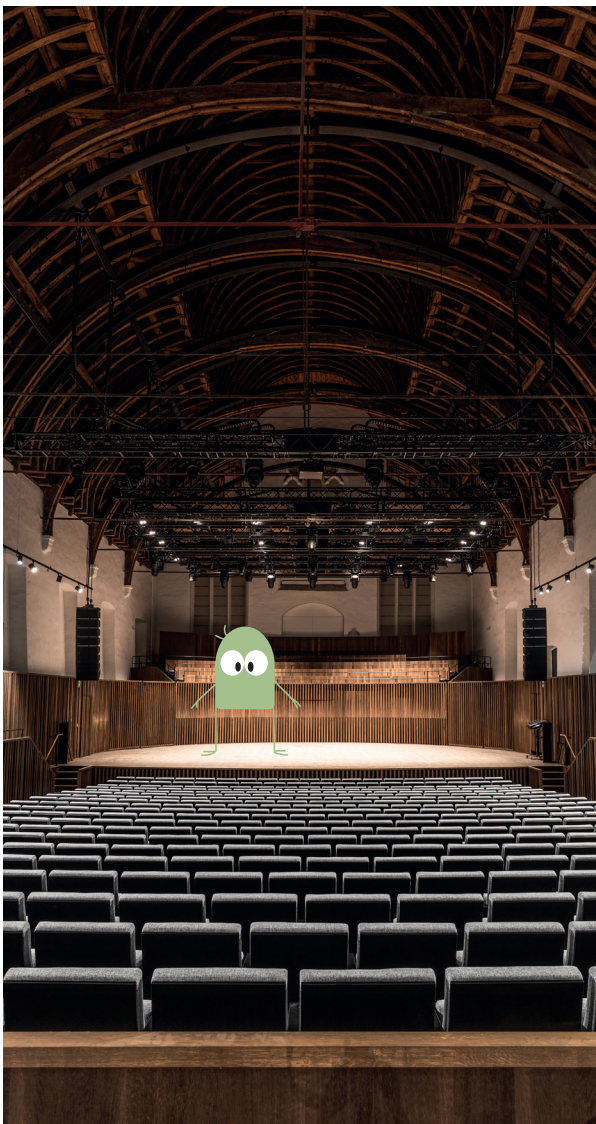
Muziekcentrum

Vrijdag 18 november 2022

Kraakhuis
Godshuizenlaan 2, 9000 Gent
Muziekcentrum De Bijloke

Listen to this: muzikale ontmoetingsreis

Nostalgia - een vlucht over de Middellandse Zee

Welkom in Muziekcentrum De Bijloke, een Gentse architecturale parel uit de 13e eeuw en een van de oudste concertzalen ter wereld. Recent werd het gebouw grondig gerenoveerd waarbij de akoestiek in de grote concertzaal door een internationaal architectenteam werd geoptimaliseerd. Zo kan Muziekcentrum De Bijloke concurreren met andere belangrijke concertgebouwen.

Op **vrijdag 18 november 2022 om 11:00** verwelkomen we jou in ons muziekcentrum voor het concert **'Een vlucht over de Middellandse Zee'** waarin de muzikanten Friederike Heumann en Nihan Devecioglu en gastvrouw Farnoosh Khodadadeh het publiek op sleeptouw nemen door de historiek van de Middellandse Zee. Voor de muzikanten staat deze zee symbool voor een zee der herinneringen. Hoewel vele herinneringen weggespoeld werden door de golven van de zee, laten ze een grote indruk na op de muzikanten. Dat werd in 2019 vastgelegd met de cd 'Nostalgia - The Sea of Memories'. Laat je tijdens deze muzikale ontmoetingsreis onderdompelen in de persoonlijke en collectieve geschiedenis verscholen achter deze onstuimige waters.

Muziekcentrum De Bijloke biedt een omkadering aan rond het concert "Listen to this: muzikale ontmoetingsreis". Om je verder wegwijs te maken in de context van het programma zetten we in deze introductiefiche de belangrijkste achtergrondinformatie op een rij. Je kunt dit ter hand nemen als aanvullende informatie op het concertprogramma en je leerlingen zo optimaal voorbereiden. Na afloop van het concert reflecteren we met het publiek over hun bevindingen en geven we een opdracht mee naar huis.

Dit concert belooft hoop op een toekomst vol grenzeloze ontmoetingen tussen noord, oost, zuid en west.

Geniet ervan,
Muziekcentrum De Bijloke

De Middellandse Zee: een nostalgische zee

De Middellandse Zee is zo vertrouwd en toch zo vreemd en kent een lange geschiedenis. Al meer dan drieduizend jaar is de Middellandse Zee een van de centra van de menselijke beschaving. De Middellandse Zee zoals we die nu kennen werd doorheen de eeuwen vormgegeven door de Feniciërs, Grieken, Etrusken en Romeinen in de oudheid. In de middeleeuwen hertekenden de Genuezen, Venetianen en Katalanen de grenzen van deze waters, en voor 1800 werden deze weer verlegd door de vloten van de Hollanders, Engelsen en Russen. Sinds 1850 is de Middellandse

Zee minder belangrijk voor de wereldhandel. Vanaf het midden van de 20e eeuw is het massatoerisme een belangrijke factor geworden. Vandaag de dag bepalen vluchtelingenstromen over diezelfde zee het nieuws en de Europese agenda. De beelden van vluchtelingen die aanspoelen op een strand vol toeristen behoren tot de meest surrealistische die bestaan. Vluchtelingen uit alle tijden hebben de Middellandse Zee benut, maar in de 21ste eeuw zorgt het voor schrijnende tafereelen en voor een zee die eens te meer verwordt tot massagraf.

De geschiedenis van de Middellandse Zee blijft boeiend door haar wonderbaarlijke metamorfoses, haar etnische, linguïstische, religieuze en politieke diversiteit en haar mogelijkheid tot continue verandering. De Middellandse Zee is waarschijnlijk

de grootste broeihaard van interacties tussen verschillende gemeenschappen op onze planeet. Haar rol in de geschiedenis van de mensheid is groter dan om het even welke zee.

Voor de muzikanten Friederike Heumann en Nihan Devecioglu staat de Middellandse Zee symbool voor een zee der herinneringen, een nostalgische zee. Het is een zee waarvan ook de muzikale geschiedenis erg bont is. Geïnspireerd door duizenden jaren geschiedenis, nemen de muzikanten jou mee op een muzikale ontmoetingsreis. Storyteller Farnoosh schrijft en leest brieven tussendoor. Deze vertellen het verhaal verscholen achter de muziek. Het concert is een ode aan de helende kracht van muziek en een boodschap van verbinding.

De muzikanten presenteren een selectie uit hun cd 'Nostalgia - The Sea of Memories'. Het concert is een ontmoeting tussen verschillende landen, culturen en religies. De muziek is afkomstig uit diverse landen rondom de Middellandse Zee en weerspiegelt de beladen geschiedenis. Ze vertelt over mensen die eeuwen geleden leefden en wiens muziek nu onze paden kruist.

De muziek spreekt over hun reizen en vluchten, over het verlies van een veilige thuis, de rouw om geliefden en de onzekerheid van het leven. Muziek kan als geen ander medium emoties opwekken en je doen dromen van prachtige landschappen, bergen, rivieren en zeeën.

We willen jou met dit concert in connectie brengen met het rijke verleden, met afscheid nemen en verlies maar ook met een hoopvol verlangen.

Concertprogramma

Op het concertprogramma staan werken die in verbinding staan met de Middellandse Zee. Zoals de Middellandse Zee verschillende landen verbindt, combineert dit concert muziek uit verschillende landen, tijdsperiodes en genres.

Farnoosh Khodadadeh, de gastvrouw van de voorstelling, brengt het publiek dicht bij de ziel van de musici. Daarvoor ging Farnoosh in gesprek met de muzikanten en zette hun emoties om naar woorden. Er worden brieven voorgelezen die gericht zijn aan de zee. Volgens de interpretatie van Farnoosh kleurt de zee van blauw naar rood en tenslotte naar goud. Deze kleuren symboliseren de verschillende emoties in de muziek.

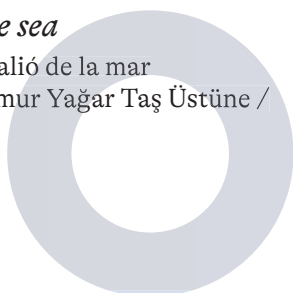
In de eerste brief kleurt de zee blauw en vertelt Farnoosh over de geschiedenis van Middellandse Zee. Deze brief is geschreven vanuit het oogpunt van een kind dat de zee observeert en herinneringen oproept. De wijsheid van de blauwe zee vloeit over naar de wreedheid van

de rode zee. Rood is het kleur van het bloed en de vele immigranten die het leven lieten op zoek naar veilige oorden. Een kleine vogel vertelt in de brief over de pijn en het verdriet door het verlies van haar vader. De vogel kan niet meer vliegen noch zingen. Het wil met een boot op zoek gaan naar haar vader en wordt geconfronteerd met de meedogenloze zee. In de laatste brief vertelt een reizigster over hoop. Ze schrijft een brief aan de gouden zee over al het moois dat ze heeft meegemaakt. Niets in het leven is blijvend maar is hoopvol en ziet een prachtige zee waarin de reflectie van de zon alles verlicht. In haar brief brengt de zee alle mensen bij elkaar en wordt het een liefdevolle ontmoetingsplaats.

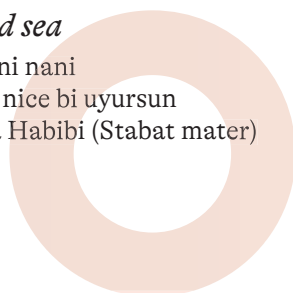
Blue sea

Ya salió de la mar
Yağmur Yağar Taş Üstüne /

Red sea

Nani nani
Ah nice bi uyursun
Wa Habibi (Stabat mater)

Golden sea

Chaccone D Minor
Passacalli della vita La vita che passa
Discanto

Bezetting

Nihan Devecioglu, zang

De Turkse sopraan Nihan Devecioglu studeerde klassieke muziek in haar geboortestad Istanbul en vervolmaakte zich in operazang aan het Mozarteum te Salzburg. Experimentatie en improvisatie vormt een rode draad doorheen haar muzikale carrière. Ze gebruikt haar stem om bruggen te slaan tussen verschillende culturen en muziekgenres. Nihan maakt veelvuldig gebruik van niet-westerse zangstijlen en zoekt inspiratie in bronnen van verschillende aard zoals opera, avant-garde, oude muziek, wereldmuziek, Turkse sufi en folk en hedendaagse kunst. Haar vocale diversiteit bereidde haar onder meer voor op uiteenlopende en prestigieuze projecten zoals de samenwerking met Bobby McFerrin in Instant Opera!, soloconcerten op onder meer het Stuttgart Music Festival, International Händel Festspiele, International Jazz Herbst Salzburg Festival en meer.

Friederike Heumann, viola da gamba & lirone

Friederike Heumann studeerde viola da gamba aan de Schola Cantorum Basiliensis en werd gedoceerd door Jordi Savall. Ze vervolledigde haar studie met een solistendiploma in de oude muziek en een studiebeurs aan de Cité Internationale des Arts in Parijs. Friederike trad als soliste op met ensembles zoals Le Concert des Nations, Concerto Vocale, Le Concert d'Astrée, Les Arts Florissants en meer. Ook met haar eigen ensemble, Stylus Phantasticus, is Heumann te gast op vele internationale festivals, zowel met puur instrumentale muziek uit de 17e eeuw als in samenwerking met vocale solisten zoals María Cristina Kiehr, Roberta Invernizzi, Andreas Scholl, Victor Torres, Damien Guillon en Furio Zanasi. Friederike bracht talloze opnames voor viola da gamba uit waarvoor ze vele onderscheidingen van internationale critici kreeg.

Farnoosh Khodadadeh

De muzikante en storyteller Farnoosh Khodadadeh is een oorlogskind. Ze werd in 1980 geboren in Iran waar op dat moment oorlog woedde. Ze is bovendien een toegewijde verpleegkundige op intensieve zorgen in UZ Gent. Farnoosh is een intense Iraanse ziel die de liefde volgde naar België toen ze 24 jaar oud was en Gent tot haar nieuwe thuis maakte. Haar levensverhaal laat niemand onberoerd: van de gruwel van de oorlog die ze als kind meemaakte, tot de helende kracht van liefde en muziek. Ze deelde het op verschillende podia. Met haar krachtige pen en brede blik is ze de ideale spil tussen de muzikanten, hun leefwereld en de grenzeloze muziek.

Opdrachten

Over de streep

Voorbereiding

Zet alle tafels en stoelen aan de kant zodat je met de hele klas voldoende loopruimte hebt. Verdeel het lokaal in twee delen door met tape of krijt een lijn in het midden van het klaslokaal te zetten. Spreek met de leerlingen af welke kant van de streep de 'akkoord-kant' is en de 'niet-akkoord-kant'.

Onderaan deze opdracht staan verschillende vooropgestelde stellingen opgesomd. Verzin zelf ook enkele stellingen (of laat dit doen door de leerlingen) die in verband staan met de thematiek van het concert: de Middellandse Zee.

Verloop

De leerkracht geeft verschillende stellingen die in verband staan met het thema. Wanneer de leerkracht een stelling voorleest, lopen de leerlingen naar de 'akkoord-kant' of de 'niet-akkoord-kant'. Bespreek in groep de desbetreffende stelling en overleg waarom sommigen akkoord of niet-akkoord zijn.

Einde opdracht

Voorzie aan het einde van de opdracht voldoende tijd voor een nabespreking met de gehele klas.

Stellingen

- De zee geeft mij een beangstigend gevoel.
- De zee wekt herinneringen bij mij op.
- Ik ben bekend met muziek uit het Middellandse Zeegebied.
- Beluister een kort fragment uit 'Nostalgia: The Sea of Memories'.
  - Deze muziek spreekt mij aan.
  - Deze muziek roept bepaalde gevoelens in mij op.
  - Deze muziek is nostalgisch.
  - Deze muziek doet mij denken aan de zee.
- Muziek verbindt mensen met verschillende culturele achtergronden.
- Muziek heeft een helende werking.
- ...

Web van verbondenheid

Voorbereiding

Voorzie een bolletje wol en enkele gerichte, vragen over de opzet van het concert. Onderaan deze opdracht staan verschillende vooropgestelde vragen. Verzin zelf nog enkele vragen (of laat dit doen door de leerlingen) die in verband staan met het concert.

Zorg ervoor dat er voldoende ruimte is om met de hele klas in een kring te staan.

Verloop

De leerkracht houdt een bol wol vast. Hij/zij stelt een vraag en gooit vervolgens het bolletje wol naar een willekeurige leerling, zonder het uiteinde los te laten. Met dit touw wordt een spinnenweb gevormd.

Nadat de leerling de vraag heeft beantwoord, stelt hij/zij de volgende vraag en gooit de bol verder. Degene die gooit, stelt dus steeds een vraag aan de ontvanger. Bespreek in groep steeds de desbetreffende vraag en laat mogelijk meerdere leerlingen antwoorden.

Net zoals de Middellandse Zee verschillende landen, culturen en gemeenschappen verbindt, verbindt de bol wol de verschillende leerlingen en persoonlijkheden van de klas.

Vragen

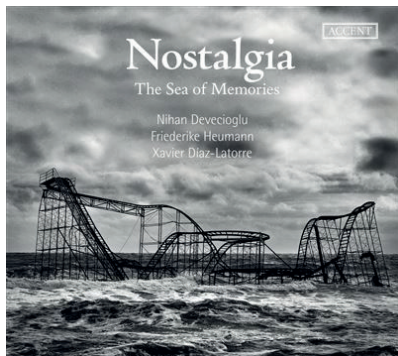
- Wat zijn jouw verwachtingen van het concert?
- Ben je eerder al in aanraking gekomen met deze thematiek?
- Welke kleur zee (blauw, rood of goud) spreekt jou het meest aan? Waarom?
- Zou jij de zee andere kleuren gegeven hebben? Waarom wel/niet?
- Wat hoop je uit deze concertbeleving te halen?
- Denk je dat een concert een goede manier is om de thematiek rondom vluchtelingen bespreekbaar te maken? Waarom wel/niet?
- Wat denk je dat de muzikanten willen bereiken met dit concert?
- Denk je dat muziek mensen vanuit verschillende landen, gemeenschappen kan verbinden? Waarom wel/niet?
- Ben je bekend met het instrumentarium?
- Denk je dat muziek helend werkt? Waarom wel/niet?

Luisteropdracht

Beluister één of meerdere korte fragmenten van 'Nostalgia: The Sea of Memories'. Laat de leerlingen individueel hun favoriete compositie uitkiezen. Deze kunnen ze zelf nog enkele keren volledig beluisteren. Laat de leerlingen aan de hand van onderstaande vragen individueel reflecteren over hun gekozen compositie.

- Waarom koos je voor deze compositie?
- Op welke manier sluit deze compositie aan bij de thematiek van het concert?
- Bij welke kleur (blauw, rood, goud) zou je dit werk plaatsen? Waarom?
- Wat brengt dit werk teweeg bij jou?

Brief aan jezelf

Laat de leerlingen na afloop van het concert een brief schrijven aan de zee.

Deze vragen zijn interessant om over na te denken

- Wat zijn jouw herinneringen aan de zee?
- Als je met de zee zou spreken, wat zou je zeggen tegen haar?
- Welke kleur zou jij de zee geven? Welke muziekstukken passen bij jouw kleur? Kies muziek waar je zelf graag naar luistert.